

فصل ۳

تحليلگر لغوی

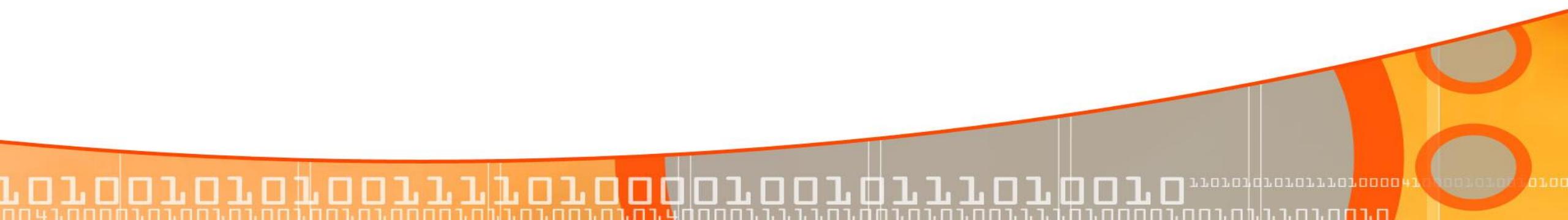

فصل سوم: تحلیلگر لغوی

اهداف رفتاری:

دانشجو پس از مطالعه این فصل با مفاهیم زیر آشنا خواهد شد:

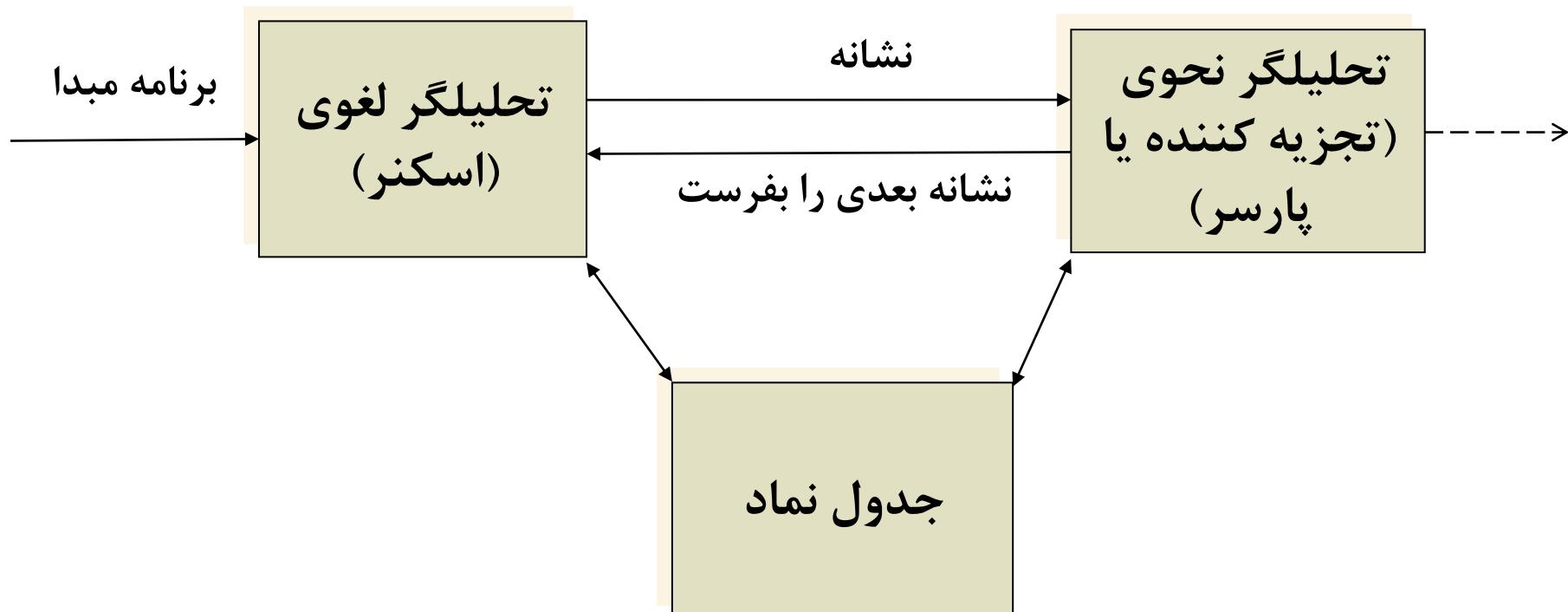
- آشنایی با تحلیلگر لغوی
- عبارات و گرامر باقاعدہ
- تحلیلگر لغوی Lex
- ماشین خودکار قطعی و غیر قطعی و تبدیل آنها به یکدیگر

۱-۳ وظایف تحلیلگر لغوی

۱. خواندن کاراکترهای ورودی
  ۲. تولید دنباله‌ای از توکن‌ها (نشانه‌ها) که تجزیه کننده برای تحلیل از آن استفاده می‌کند
  ۳. ثبت توکن‌ها در جدول نمادها
  ۴. حذف توضیحات برنامه، کاراکترهای فضای خالی (blank)، tab و خط جدید
  ۵. ایجاد ارتباط بین پیام‌های خط‌ها از طرف کامپایلر به برنامه مبدا
- به عنوان مثال تحلیلگر لغوی ممکن است تعداد کاراکترهای خط جدید را شمارش کند از این رو همراه با هر پیام خط‌ها، یک شماره خط چاپ می‌شود.

۲-۳ ارتباط با تجزیه کننده

ارتباط متقابل تحلیلگر لغوی با تجزیه کننده

دلایل جدا کردن فاز تحلیل به دو فاز تحلیل لغوی و تجزیه

۱- ساده‌تر بودن طراحی دو فاز

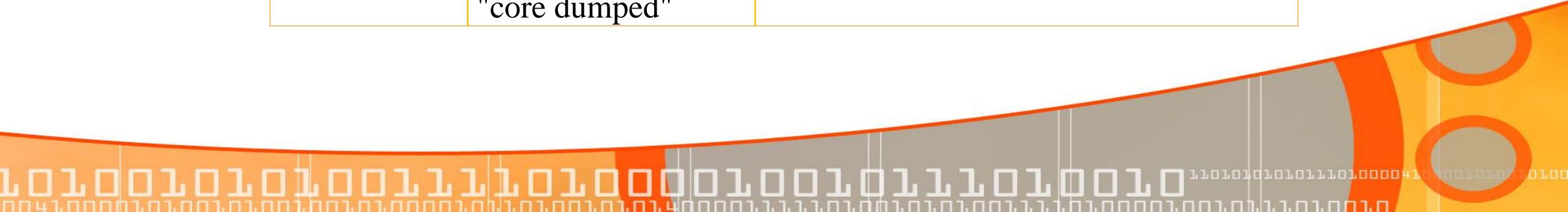
۲- افزایش کارایی کامپایلر به دلیل استفاده از میانگیر برای خواندن کاراکترهای ورودی و پردازش توکن‌ها

۳- افزایش قابلیت حمل کامپایلر و محدود شدن مشخصه‌های الفبای ورودی و دیگر خصوصیات وابسته به ماشین به تحلیلگر لغوی

نشانه (lexeme) و لغت (pattern)، الگو (token)

Token	Lexeme	Pattern
const	Const	Const
if	If	If
relation	<, <=, =, >, >=, >	< or <= or = or > or >= or >
Id	Pi, count	با حروف الفبا شروع و بدنیال آن می تواند هر تعداد حرف و رقم قرار داد.
	D2	
Num	3.14, 0, 6, 02E23	هر ثابت عددی
literal	"Book"	هر رشته ای که بین دو علامت " " قرار گیرد.
	"core dumped"	

نشانه (lexeme)، الگو (pattern) و لغت (token)

• به طور کلی در ورودی، مجموعه‌ای از رشته‌ها وجود دارند که برای آنها در خروجی، توکن‌های مشابهی تولید می‌شوند. این مجموعه از رشته‌ها با قانونی به نام **الگوی مربوط** به نشانه توصیف می‌شود. بنابراین **الگو**، قاعده‌ای است که مجموعه‌ای از لغات را توصیف می‌کند که می‌تواند نمایش یک نشانه خاص در برنامه مبدا باشد. این الگو با هر رشته در مجموعه منطبق است. یک **لغت**، دنباله‌ای از چند کاراکتر در برنامه‌ی مبدا است که سازگار با الگوی یک توکن می‌باشد. به عبارت دیگر، دنباله‌ای از کاراکترها که تشکیل یک توکن می‌دهند **لغت آن توکن** است.

• در اکثر زبان‌های برنامه نویسی، موارد زیر به عنوان توکن در نظر گرفته می‌شوند:

- کلمات کلیدی
- عملگرها
- شناسه‌ها
- ثابت‌ها
- رشته‌های حرفی
- نمادهای علامت‌گذاری مانند پرانتزها، کاماها و سمی کالن‌ها

نشانه (lexeme)، الگو (pattern) و لغت (token)

مثال:

در دستور پاسکال const pi = 3.1416 توکن ها و لغت ها را مشخص نمایید.

خصیصه توکن ها

- هرگاه بیش از یک الگو با یک لغت سازگار باشد تحلیلگر لغوی باید اطلاعات بیشتری درباره یک لغت خاص که سازگار با فازهای بعدی کامپایلر است فراهم نماید.
- مثال: الگوی num با هر دو رشته 0 و 1 سازگار است اما مولد کد باید بداند الگو واقعاً با کدام رشته سازگار است.
- تحلیلگر اطلاعات مربوط به توکن ها در خصیصه آن توکن ذخیره می‌نماید.
- توکن ها بر روی تصمیم تجزیه کننده و خصیصه ها بر ترجمه توکن ها تاثیر می‌گذارند.
- خصیصه اشاره گری است که به عضوی از جدول نمادها اشاره می‌کند و در آن، اطلاعات مربوط به توکن نگهداری می‌شود.
- گاهی نیاز است لغت مربوط به شناسه و نیز شماره خط که لغت اولین بار در آن دیده شده بدانیم. هر دوی این اطلاعات را می‌توان در در عضوی از جدول نمادها که مربوط به توکن است ذخیره نمود.

خصیصه توکن ها

- مثال: توکن ها و مقادیر خصیصه آن ها برای دستور فورترن $E = M * C ** 2$ به صورت زیر است:

<id, E> اشاره گر به عضوی از جدول نمادها برای E

<assign_op,>

<id, M> اشاره گر به عضوی از جدول نمادها برای M

<mult_op,>

<id, C> اشاره گر به عضوی از جدول نمادها برای C

<exp_op>

<num, 2> مقدار صحیح 2

۳-۳ خطای مرحله تحلیل لغوی

- در سطح لغوی، تنها تعداد کمی از خطاها قابل تشخیص هستند زیرا تحلیلگر لغوی، یک دید محلی و بسیار محدود از برنامه مبدا دارد و تمام برنامه ورودی را یکجا نمی بیند بلکه هر بار قسمت کوچکی از برنامه منبع را می بیند.
- مثال: اگر رشته `fi` در یک برنامه C برای اولین بار به صورت `( (a == f(x)) fi` ظاهر شود، تحلیلگر لغوی نمی تواند تشخیص دهد که آیا `fi` اشتباه املایی کلمه کلیدی `if` است یا یک شناسه تابعی اعلام نشده. اسکنر توکن `fi` را به عنوان یک شناسه به پارسر می فرستد تا اینکه پارسر در این مورد تصمیم بگیرد. اما ممکن است خطاهایی پیش بیاید که اسکنر قادر به انجام هیچ عملی نباشد. در این حالت برنامه خطا پرداز (Error- Handler) فراخوانده می شود تا آن خطا را به نحوی برطرف کند.

۳-۳ خطای مرحله تحلیل لغوی

منطبق نبودن هیچ کدام از الگوهای مربوط به تشخیص نشانه ها در زبان مبدا با پیشوندی از ورودی

Panic Mode -۱

- ۲- حذف کاراکتر اضافی (تبدیل $=\$:=$ به $::=$)
- ۳- درج کاراکتر از قلم افتاده (تبدیل $:=::=$ به $::=$)
- ۴- جایگزینی یک کاراکتر بجای کاراکتر غلط (تبدیل $:::=::=$ به $::=$)
- ۵- جابجا نمودن دو کاراکتر مجاور هم (تبدیل $::=::=$ به $::=$)

روشهای تصحیح خطا

۳-۳-۱ پوشش خطا-Panic mode

- ساده ترین شیوه پوشش خطا
- حذف کاراکترهای متوالی از ورودی باقیمانده تا پیدا شدن توکن قابل قبول تحلیلگر لغوی
- کافی بودن برای یک سیستم محاسباتی محاوره ای

۴-۳ تحلیلگر لغوی - پیاده سازی

استفاده از یک مولد تحلیلگر لغوی مانند کامپایلر Lex تولید تحلیلگر لغوی را از روی مشخصاتی که بر پایه عبارات منظم استوار است استفاده از روال هایی برای خواندن و میانگیری ورودی

نوشتن تحلیلگر لغوی به زبان های متداول برنامه نویسی برای سیستم ها و خواندن رشته ورودی با استفاده از امکانات I/O

نوشتن تحلیلگر لغوی به زبان اسمابلی و مدیریت صریح خواندن رشته ورودی

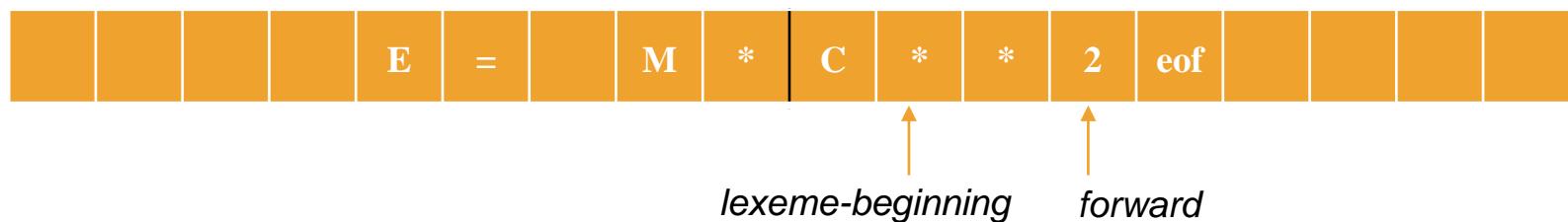
روشهای پیاده سازی

روش هایی جهت بهبود کار اسکنر – بافر کردن ورودی

- در بسیاری از موارد اسکنر برای تشخیص نهایی توکن‌ها و مطابقت دادن آن با الگوهای موجود، نیاز دارد که تعداد بیشتری از کاراکترهای ورودی را بخواند. واضح است که مقدار زیادی از زمان در جابجایی کاراکترها سپری می‌شود و برای جلوگیری از این امر می‌توان از تکنیک‌های استفاده شده از بافر بهره مند شد. در این قسمت با تعدادی از روش‌های مفید برای افزایش سرعت تحلیل‌گر لغوی مانند استفاده از نگهبان برای مشخص کردن پایان میانگیر (بافر) آشنا می‌شویم.

جفت میانگیرها

- در بسیاری از زبان‌های مبدا، تحلیلگر لغوی قبل از پیدا کردن یک سازگاری باید به چند کاراکتر بعد از لغت نگاه کند تا بتواند الگوی مورد نیاز برای شناسایی آن لغت را پیدا کند. تحلیلگر لغوی برای این منظور از یک تابع برای برگرداندن کاراکترهای پیش نگر (look ahead) استفاده می‌کند. از آنجا که ممکن است زمان زیادی صرف انتقال کاراکترها شود از این رو از روش‌های بافرگیری استفاده می‌شود تا سربار مورد نیاز برای پردازش کاراکتر ورودی را کاهش دهد. در این روش از یک بافر که مانند شکل زیر به دو قسمت n کارکتری تقسیم شده است استفاده می‌شود که معمولاً n تعداد کاراکتر موجود بر روی یک بلاک از دیسک است.

- بدین ترتیب بجای فراخوانی دستور `read` برای هر کاراکتر ورودی می‌توان دستور `read` را برای خواندن n کاراکتر به کار برد و آنها را در هر نیمه بافر قرار داد. اگر کمتر از n کاراکتر ورودی باقی مانده باشد آنگاه بعد از اتمام کاراکترهای ورودی یک کاراکتر مخصوص بنام `eof` (end - of - file) داخل بافر قرار می‌گیرد.
- پایان فایل مبدا را مشخص می‌کند و با کاراکترهای ورودی متفاوت است.

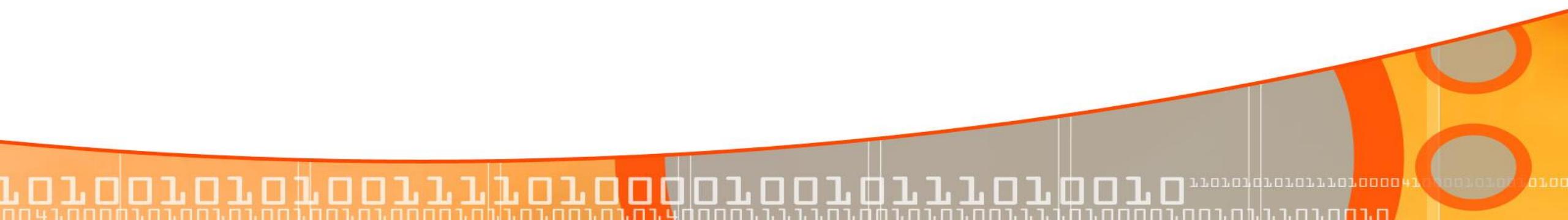
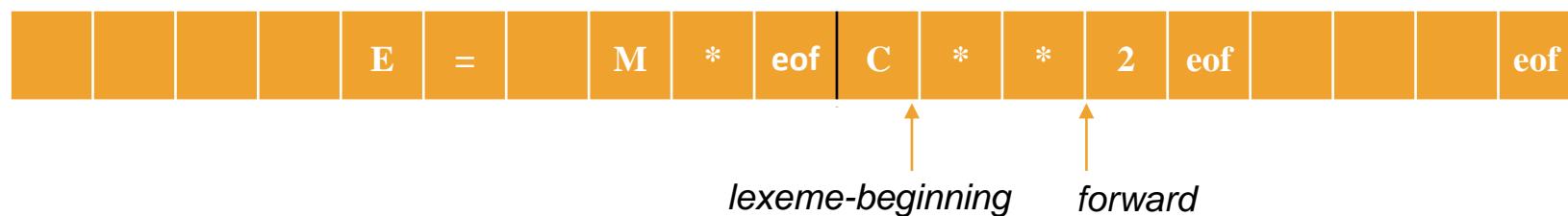

جفت میانگیرها - کنترل حرکت اشاره گر forward

```
if forward at end of first half then begin  
    reload second half;  
    forward := forward +1;  
end  
  
else if forward at end of second half then begin  
    reload first half;  
    move forward to beginning of first half  
end  
  
else  
    forward := forward +1;
```

نگهبان (sentinel)

- در روش قبل، در هر بار حرکت forward باید چک شود که آیا به انتهای هر یک از دو نیمه بافر رسیده است یا خیر یعنی دو عمل مقایسه باید انجام شود. حال اگر هر انتهای نیمه بافر را با استفاده از کarakتر مخصوص eof بعنوان کاراکتر نگهبان مشخص کنیم این دو مقایسه به یک مقایسه کاهش می یابد. نگهبان کarakتر خاصی است که نمی تواند قسمتی از برنامه مبدا باشد.

نگهبان - کنترل حرکت اشاره گر forward

```
forward := forward +1;  
if forward  $\uparrow$  = eof then begin  
    if forward is at end of first half then begin  
        reload second half;  
        forward := forward + 1  
    end  
    else if forward is at end of second half then begin  
        reload first half;  
        move forward to beginning of first half  
    end  
    else /* eof within a buffer signifying end of input */  
        terminate lexical analysis  
end
```

۳-۵ مشخصات نشانه ها

عبارات منظم یک نماد گذاری مهم برای مشخص کردن الگو ها هستند. هر الگو با مجموعه ای از رشته ها سازگار است. از این رو از عبارت های منظم می توان برای مجموعه هایی از رشته ها استفاده کرد.

- ۱- عبارت باقاعده (منظم) Σ زبان $\{\epsilon\}$ (مجموعه حاوی رشته تهی) را مشخص می نماید.
- ۲- $\{a\}$ عبارت باقاعده ای است که زبان a (نمادی از Σ) را می سازد.
- ۳- اگر a و b عبارات باقاعده باشند، اجتماع، اتحاد، **الحق**، **Kleene Star** و **positive closure** آنها هم باقاعده است.

قواعد تعریف

مثال عبارات باقاعده (منظم)

اگر $\Sigma = \{a, b\}$ باشد آنگاه:

- ۱- از عبارت باقاعده aUb مجموعه $\{a, b\}$ ساخته می شود.
- ۲- از عبارت باقاعده $\{aa, ab, ba, bb\}$ مجموعه $(aUb).(aUb)$ تولید می شود.
- ۳- عبارت باقاعده a^* کلیه رشته هایی با صفر یا چند a را تولید می کند.
- ۴- عبارت باقاعده $^*(aUb)$ رشته هایی با صفر یا چند نماد از b یا a را تولید می کند.

٣-٥-١ عبارات باقاعدہ - خواص جبری

اصل	توصیف
$a \cup b = b \cup a$	/ جابجا پذیر است.
$a \cup (b \cup c) = (a \cup b) \cup c$	/ شرکت پذیر است
$(a.b).c = a.(b.c)$	الحق شرکت پذیر است.
$a.(b \cup c) = ab \cup ac$	الحق نسبت به / توزیع پذیر است
$(b \cup c).a = ba \cup ca$	
$a^* = (a \cup \epsilon)^*$	
$a^{**} = a^*$	

مثال عبارات منظم در زبان پاسکال

```
id → letter ( letter | digit )*
letter → A | B | ... | Z | a | b | ... | z
digit → 0 | 1 | ... | 9
```

تعریف منظم مربوط به شناسه ها

```
digit → 0 | 1 | ... | 9
digits → digit digit*
optional_fraction → . digits | ε
optional_exponent → ( E ( + | - | ε ) digits) | ε
num → digits optional_fraction optional_exponent
```

تعریف منظم اعداد بی علامت

اختصارات در نمادگذاری

۱. یک یا چند نمونه:

(positive closure of L) $L^+ = \bigcup_{i=1}^{\infty} L^i$ •

* دارای اولویت و شرکت پذیری یکسان با عملگر *

$r^+ = rr^*$ و $r^* = r^+|\epsilon$ •

۲. صفر یا یک نمونه:

• عملگر یگانی پسوندی ?

• نماد $r^?$ علامت اختصاری ϵ است.

۳. کلاس های کاراکترها:

• نماد $[abc]$, عبارت منظم $a|b|c$ را نمایش می دهد.

• کلاس کاراکتری خلاصه $[a-z]$

اختصارات در نمادگذاری

```
digit → 0 | 1 | ... | 9  
digits → digit digit*  
optional_fraction → . digits | ε  
optional_exponent → ( E ( + | - | ε ) digits ) | ε  
num → digits optional_fraction optional_exponent
```



```
digit → 0 | 1 | ... | 9  
digits → digit+  
optional_fraction → (. digits)?  
optional_exponent → ( E ( + | - )? digits )?  
num → digits optional_fraction optional_exponent
```

۶-۳ مجموعه های بی قاعده (نامنظم)

بعضی از زبان ها را نمی توان با هیچ عبارت منظمی توصیف کرد. برای نشان دادن محدودیت قدرت توصیفی عبارات منظم می توان موارد زیر را به عنوان نمونه ارائه داد:

۱. ساختارهای متوازن یا تو در تو
  - مجموعه تمام رشته ها با پرانتزهای تو در تو (گرامر مستقل از متن و نه منظم)
۲. رشته های تکراری
  - $\{a,b\}^*$ نه منظم است و نه مستقل از متن
۳. رشته هایی برای مقایسه دو عدد دلخواه
  - عبارات منظم برای تعداد ثابتی از تکرار یا تعداد نامشخصی از تکرار یک ساختار هستند.
  - در عبارت منظم امکان مقایسه دو عدد دلخواه وجود ندارد.

عبارات منظم را نمی توان
برای این موارد استفاده کرد:

۷-۳ گرامر با قاعده

فرم قوانین گرامر با قاعده

$A \rightarrow a$

a عنصری از الفبا و پایانه

$A \rightarrow \lambda$

غیر پایانه

$A \rightarrow aB$

تشخیص نشانه ها

$stmt \rightarrow \text{if } expr \text{ then } stmt \mid \text{if } expr \text{ then } stmt \text{ else } stmt \mid \epsilon$

$expr \rightarrow term \text{ relop } term \mid term$

$term \rightarrow \text{id} \mid \text{num}$

if $\rightarrow$ if

then $\rightarrow$ then

else $\rightarrow$ else

relop $\rightarrow$ < | $\leq$ | = | $\neq$ | > | $\geq$

id $\rightarrow$ letter (letter | digit)*

num $\rightarrow$ digit⁺ (. digit⁺)? (E (+|-)? digit⁺)?

delim $\rightarrow$ blank | tab | newline
ws $\rightarrow$ **delim**⁺

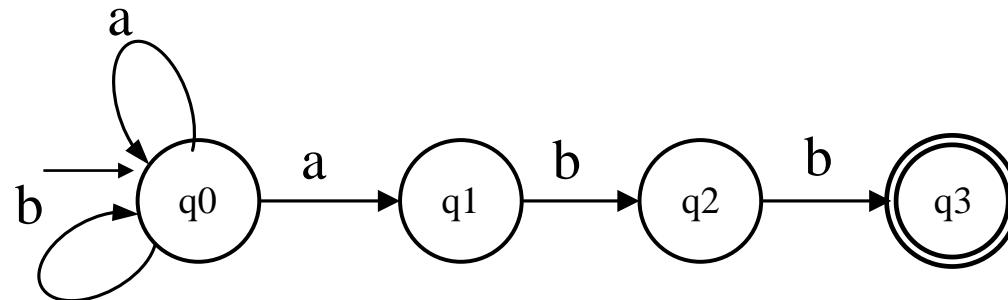

نمودارهای تبدیل یا نمودار تغییر حالت یا دیاگرامهای انتقال

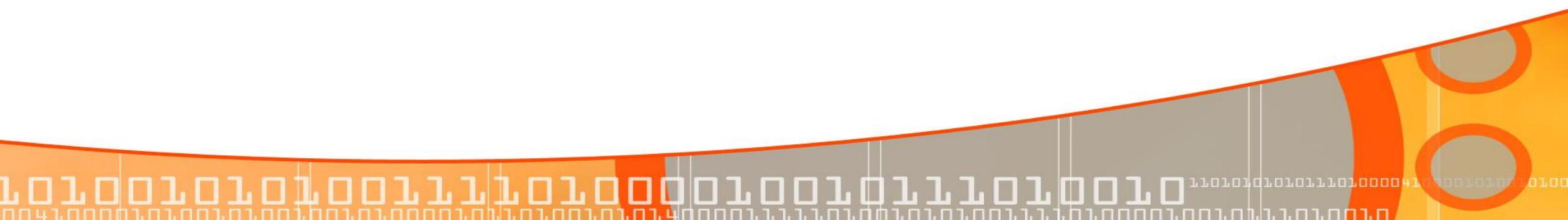
- برای پیاده سازی دستی یک اسکنر از ابزاری بنام دیاگرام انتقال کمک می‌گیریم. بدین معنی که عنوان یک مرحله میانی در ساختن تحلیل‌گر لغوی باید ابتدا یک نمودار گردشی ایجاد کنیم. یک دیاگرام انتقال در واقع یک گراف جهت دار می‌باشد که هر یک از گره‌های آن معرف یک وضعیت (state) است. یکی از وضعیت‌ها به عنوان وضعیت شروع و یک (یا چند) وضعیت به عنوان وضعیت خاتمه مشخص می‌گردند. برچسب (label)‌هایی روی لبه‌های یک دیاگرام انتقال قرار داده می‌شوند که مشخص می‌کنند در چه صورتی می‌توان از یک وضعیت به وضعیت دیگر رفت. برچسب Other مربوط به هر کاراکتری دیگری غیر از کاراکترهایی است که با سایر یال‌ها از یک وضعیت خارج شده است. هر دیاگرام انتقال معرف یک زبان است. با خواندن کاراکترهای یک رشته و تطبیق آنها با برچسب‌های دیاگرام انتقال معرف یک زبان و پیمایش آن دیاگرام می‌توان مشخص نمود که آیا آن رشته متعلق به زبان مورد نظر است یا خیر.
- فرض می‌کنیم نمودارهای تبدیل این بخش معین یا قطعی یا deterministic هستند (DFA).

NFA و DFA

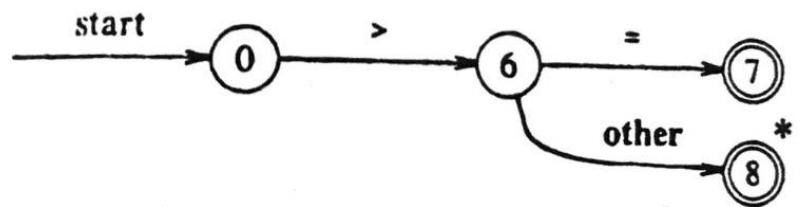
- دیاگرام انتقال زیر و عبارت منظم $(a|b)^*abb$ را توصیف می‌کنند که شامل رشته‌های تشکیل شده از نشانه‌های a و b است که به abb ختم می‌شوند.

- دیاگرام فوق یک دیاگرام انتقال نامعین (NFA) است که در آن یال‌های خارج شده از یک گره آن یکسان است و یا دارای لبه‌هایی با برچسب λ است.
- هر دیاگرام نامعین (NFA) را می‌توان به یک دیاگرام انتقال معین (DFA) معادل تبدیل کرد.

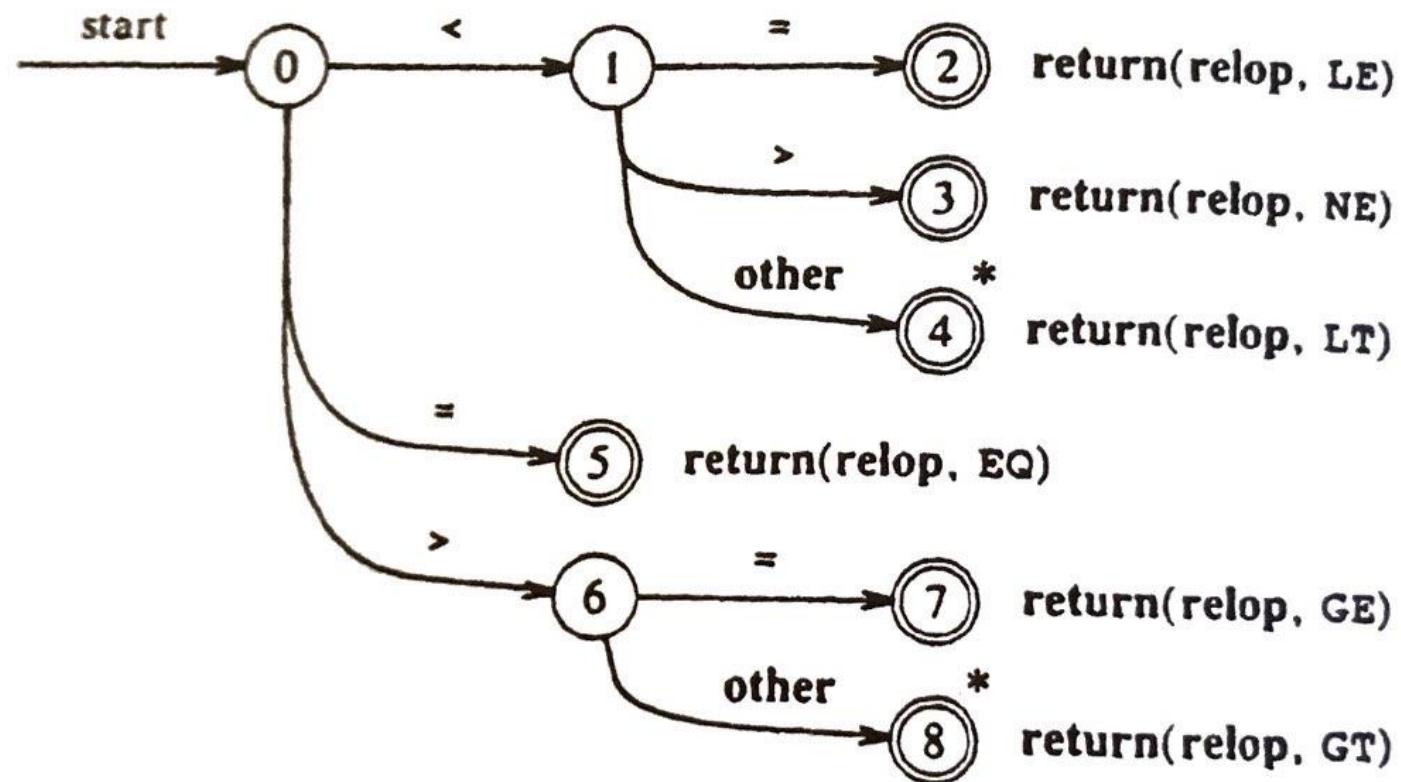

REGULAR EXPRESSION	TOKEN	ATTRIBUTE-VALUE
ws	-	-
if	if	-
then	then	-
else	else	-
id	id	pointer to table entry
num	num	pointer to table entry
<	relop	LT
<=	relop	LE
=	relop	EQ
<>	relop	NE
>	relop	GT
>=	relop	GE

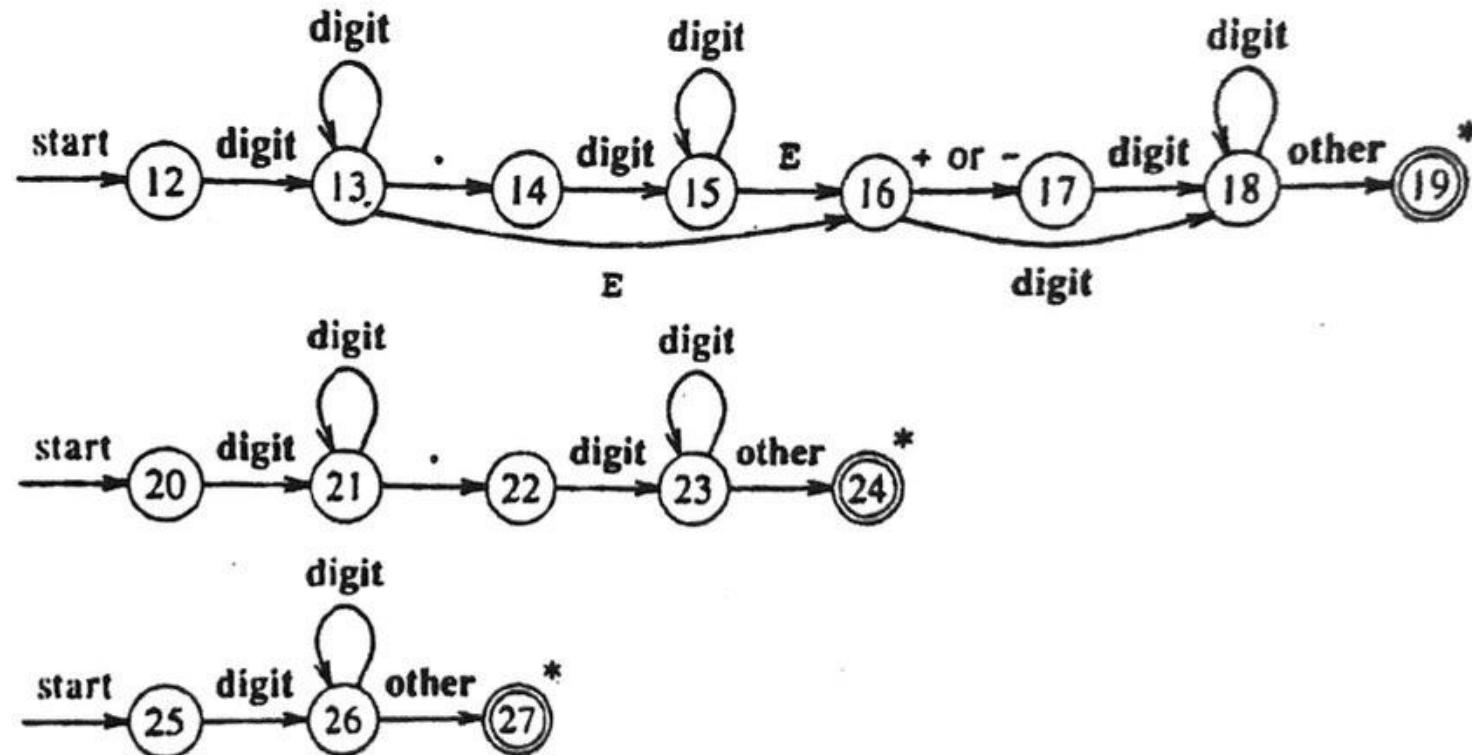
شکل ۳-۱۱: نمودار تبدیل =.

شکل ۳-۱۰: الگوهای عبارت منظم برای نشانه‌ها.

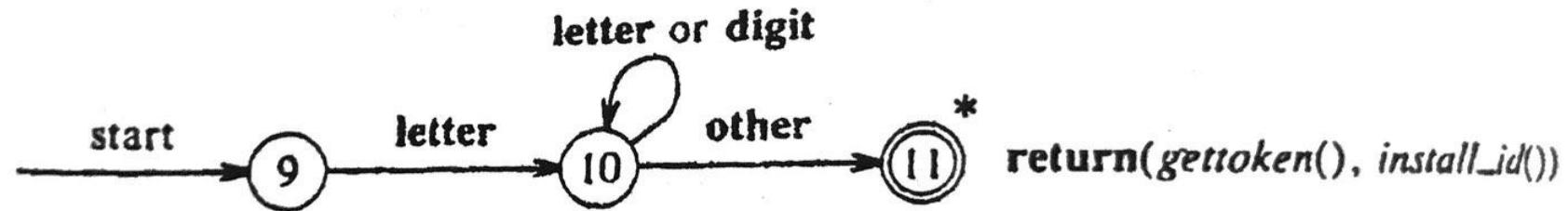
شکل ۱۲-۳: نمودار تبدیل برای عملگرهای رابطه‌ای.

شکل ۱۴-۳: نمودار تبدیل حالت برای اعداد بدون علامت در پاسکال.

$\text{num} \rightarrow \text{digit}^+ (. \text{ digit}^+)? (\text{E } (+|-)? \text{ digit}^+)?$

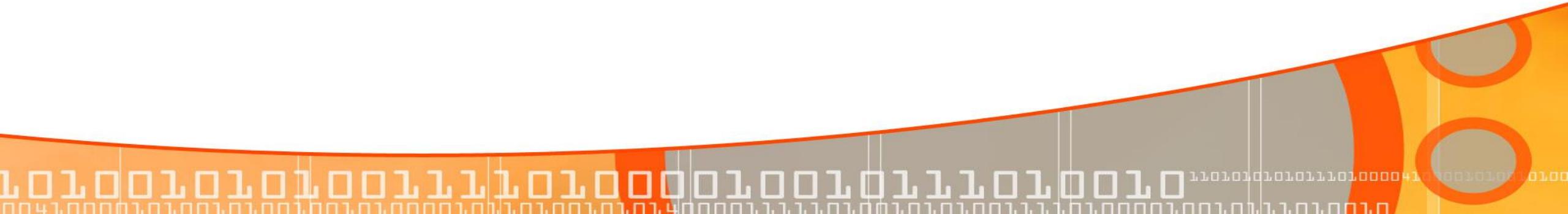
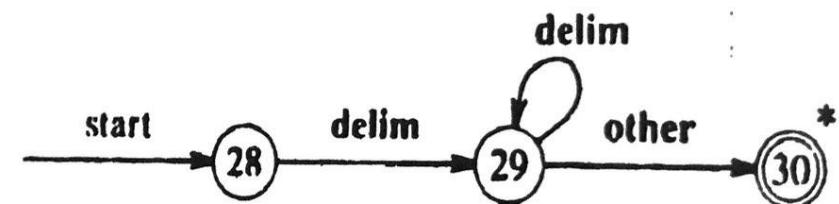

id → letter (letter | digit)*

شکل ۱۳-۳: نمودار تبدیل برای شناسه‌ها و کلمه‌های کلیدی.

ws → delim⁺

delim → blank | tab | newline

پیاده سازی نمودار تبدیل حالت

```
token nexttoken()
{
    while(1) {
        switch (state) {
            case 0: c = nextchar();
                /* c is lookahead character */
                if (c==blank || c==tab || c==newline) {
                    state = 0;
                    lexeme_beginning++;
                    /* advance beginning of lexeme */
                }
                else if (c == '<') state = 1;
                else if (c == '=') state = 5;
                else if (c == '>') state = 6;
                else state = fail();
                break;
            .../* cases 1-8 here */

            case 9: c = nextchar();
                if (isletter(c)) state = 10;
                else state = fail();
                break;
            case 10: c = nextchar();
                if (isletter(c)) state = 10;
                else if (isdigit(c)) state = 10;
                else state = 11;
                break;
            case 11: retract(1); install_id();
                return ( gettoken() );
            .../* cases 12-24 here */

            case 25: c = nextchar();
                if (isdigit(c)) state = 26;
                else state = fail();
                break;
            case 26: c = nextchar();
                if (isdigit(c)) state = 26;
                else state = 27;
                break;
            case 27: retract(1); install_num();
                return ( NUM );
        }
    }
}

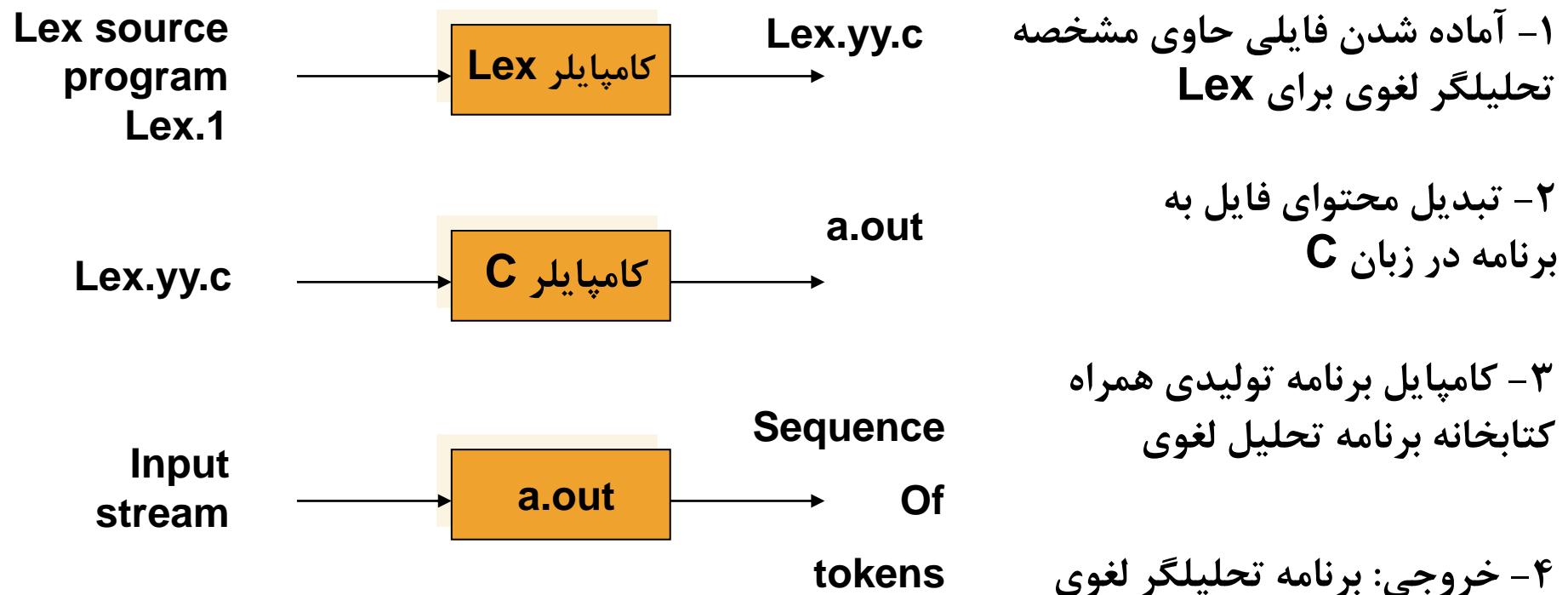
int state = 0, start = 0;
int lexical_value;
        /* to "return" second component of token */

int fail()
{
    forward = token_beginning;
    switch (start) {
        case 0: start = 9; break;
        case 9: start = 12; break;
        case 12: start = 20; break;
        case 20: start = 25; break;
        case 25: recover(); break;
        default: /* compiler error */
    }
    return start;
}
```

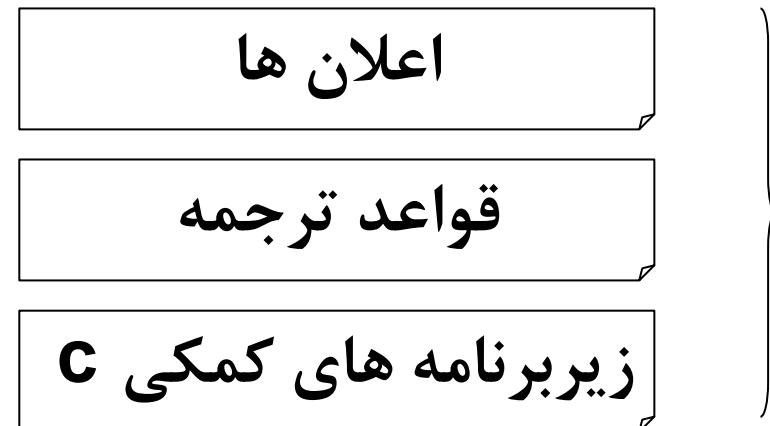
شکل ۳-۱۵: دستور C برای پیدا کردن حالت شروع بعدی.

۳-۱ تولید کننده تحلیلگر لغوی - Lex

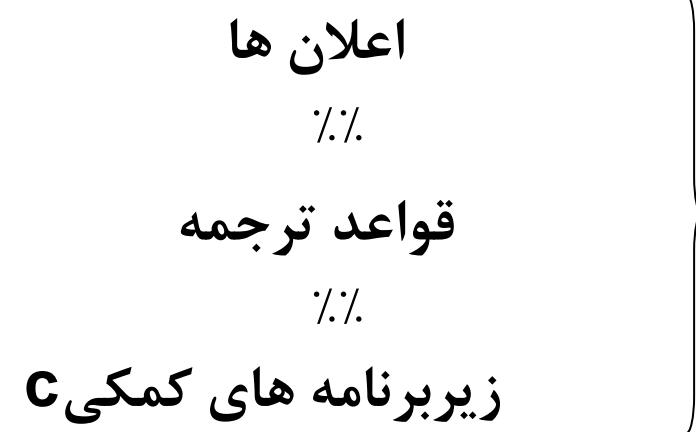
روش ایجاد تحلیلگر لغوی توسط Lex

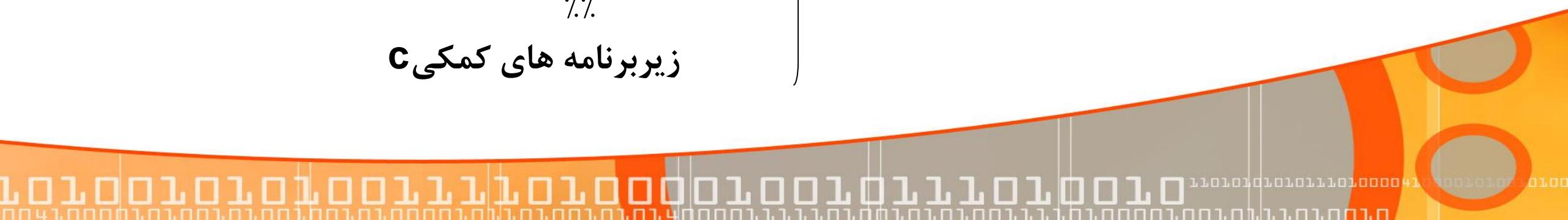
۱-۸-۳ - اجزای برنامه Lex

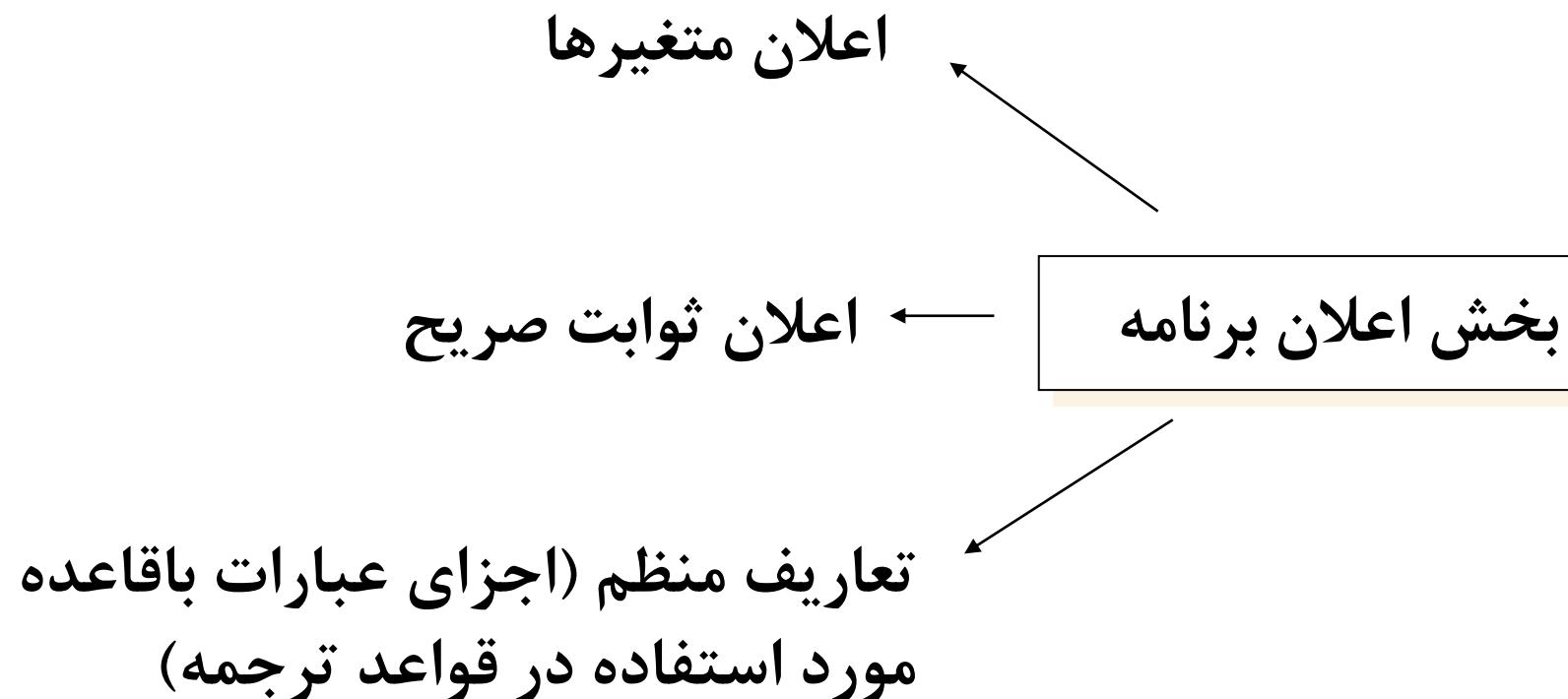
بخش های برنامه مبدا **Lex**

ترتیب در متن برنامه مبدا **Lex**

۸-۳ تولیدکننده تحلیلگر لغوی

اجزای برنامه - Lex ۱-۸-۳

$P_1 \{action\ 1\}$
 $P_2 \{action\ 2\}$
 $P_3 \{action\ 3\}$
⋮
⋮
 $P_n \{action\ n\}$

بخش قوانین ترجمه بلا فاصله پس از %%

عمل مناسب

عبارت منظم

زیربرنامه های کمکی C

مورد استفاده در اجرای action ها

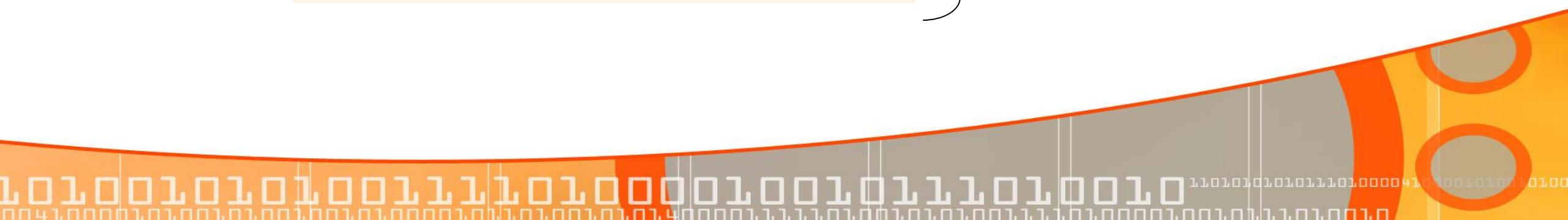
۹-۳ ماشین خودکار متناهی

ابزاری برای تشخیص ساختارهای موجود زبان در دنباله ورودی از نشانه‌ها و پذیرفتن یا نپذیرفتن دنباله کاراکترهای ورودی

۱- ماشین خودکار متناهی قطعی DFA

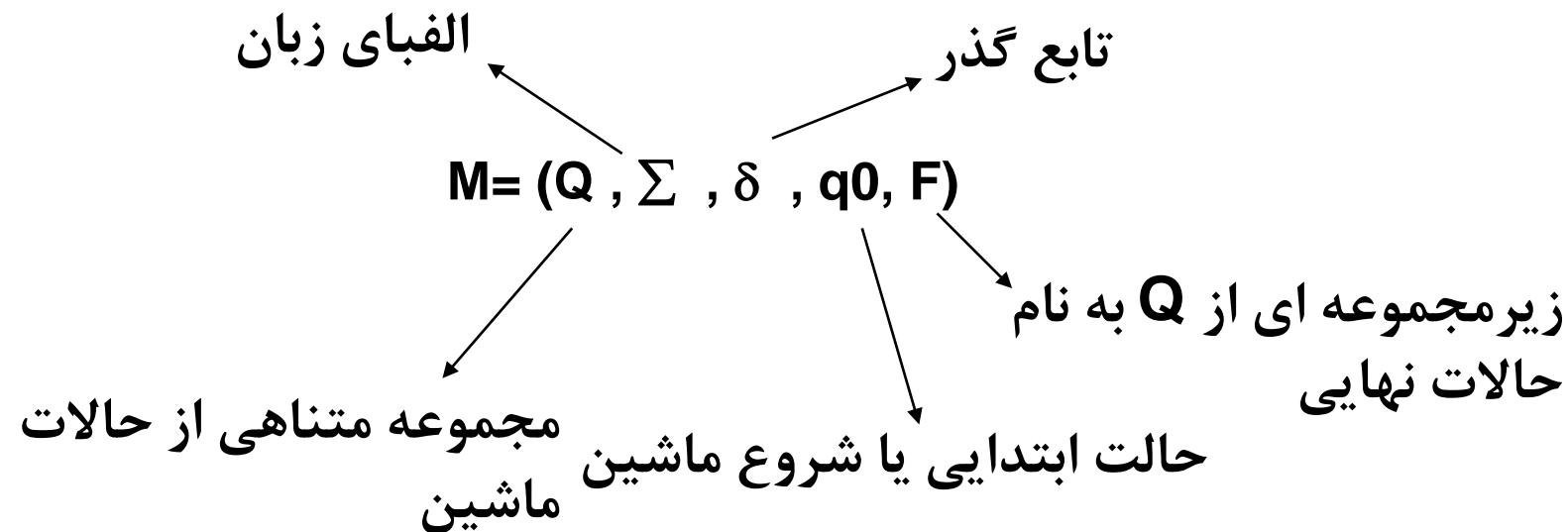
۲- ماشین خودکار متناهی غیر قطعی NFA

انواع ماشین‌های خودکار

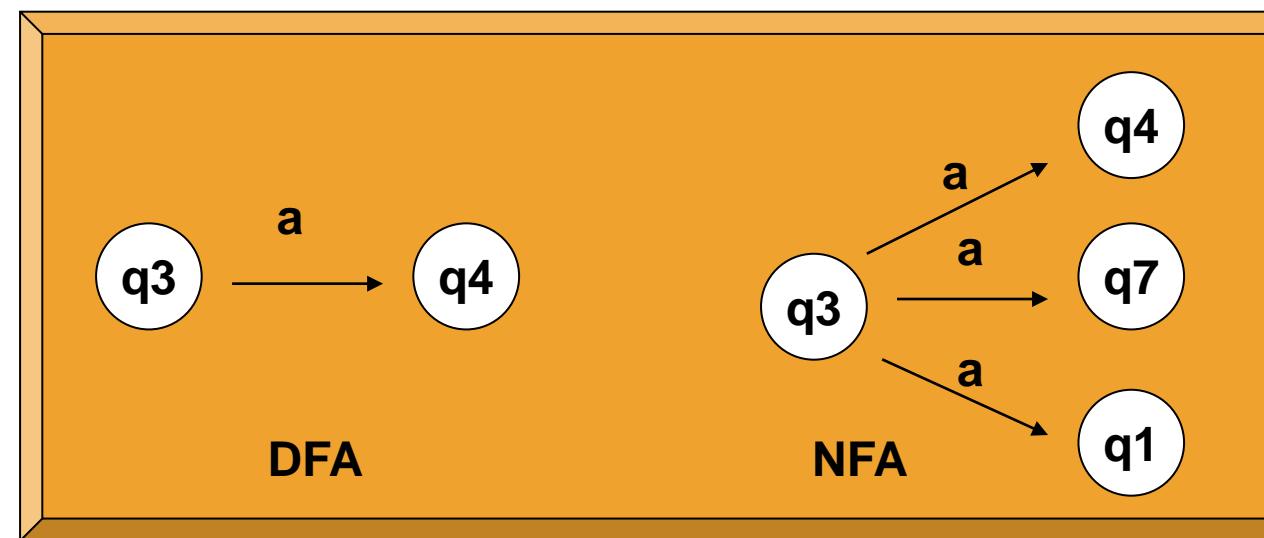
۱-۹-۳ ماشین خودکار قطعی

یک مدل ریاضی است متشکل از ۵ تایی

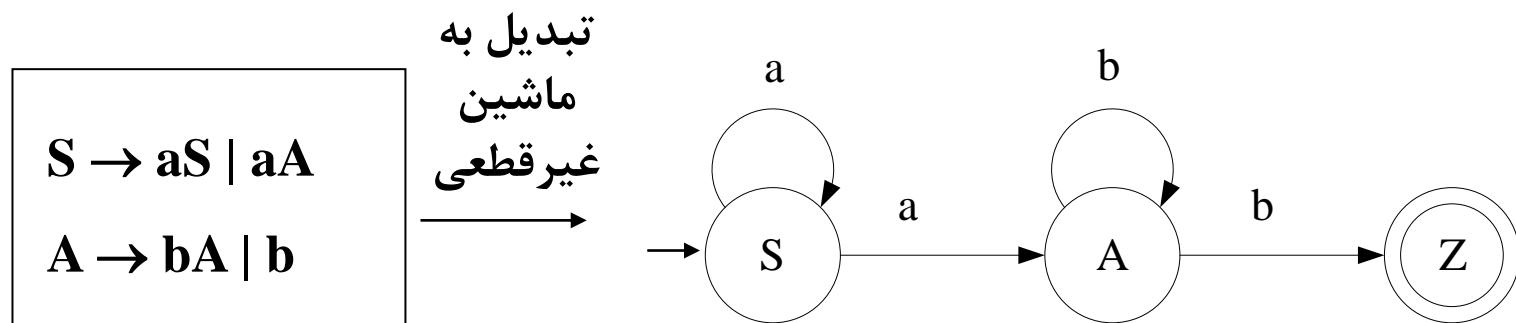

۲-۹-۳ ماشین خودکار غیر قطعی

Aی که می توان از هر حالت با عناصر ورودی یکسان به حالات مختلفی رسید.

مثال از NFA

اشتقاق

محاسبه

رشته پردازش شده

$S \rightarrow aS$

$[S, aabb] \rightarrow [S, abb]$

a

$\rightarrow aaA$

$[A, bb]$

aa

$\rightarrow aabA$

$[A, b]$

aab

$\rightarrow aabb$

$[Z,]$

aabb

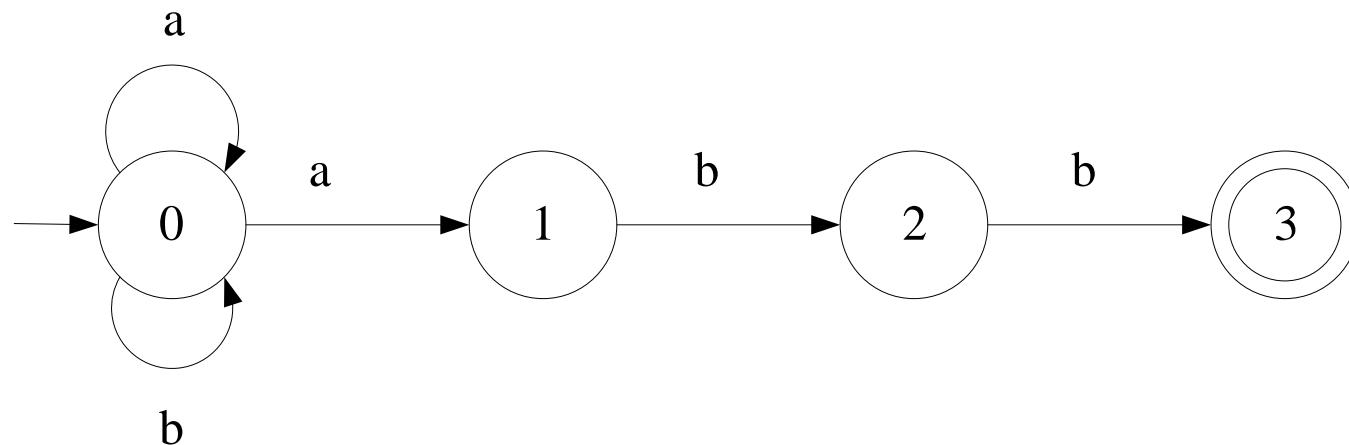
پذيرفته توسيط ماشين

مثال از NFA

$(a \cup b)^* abb$

زبان:

۳-۹-۳ تبدیل NFA به DFA

تعریف: هبستگی لامدا یا λ -closure (qi) به صورت بازگشتی

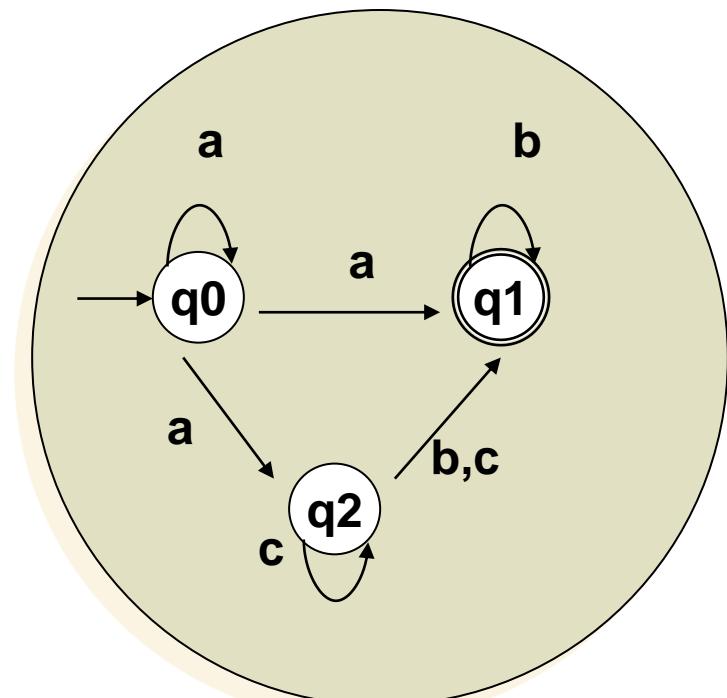
:

۱- پایه: $qi \in \lambda\text{-closure}(qi)$

۲- مرحله بازگشت: اگر qj یک عنصر از $\lambda\text{-closure}(qj)$ باشد و اگر $(qk \in \lambda\text{-closure}(qj))$ آنگاه $qk \in \lambda\text{-closure}(qj)$ است.

۳- همبستگی: اگر qj در $\lambda\text{-closure}(qi)$ است اگر بتواند با تکرار متناهی از مرحله بازگشت بدست آید.

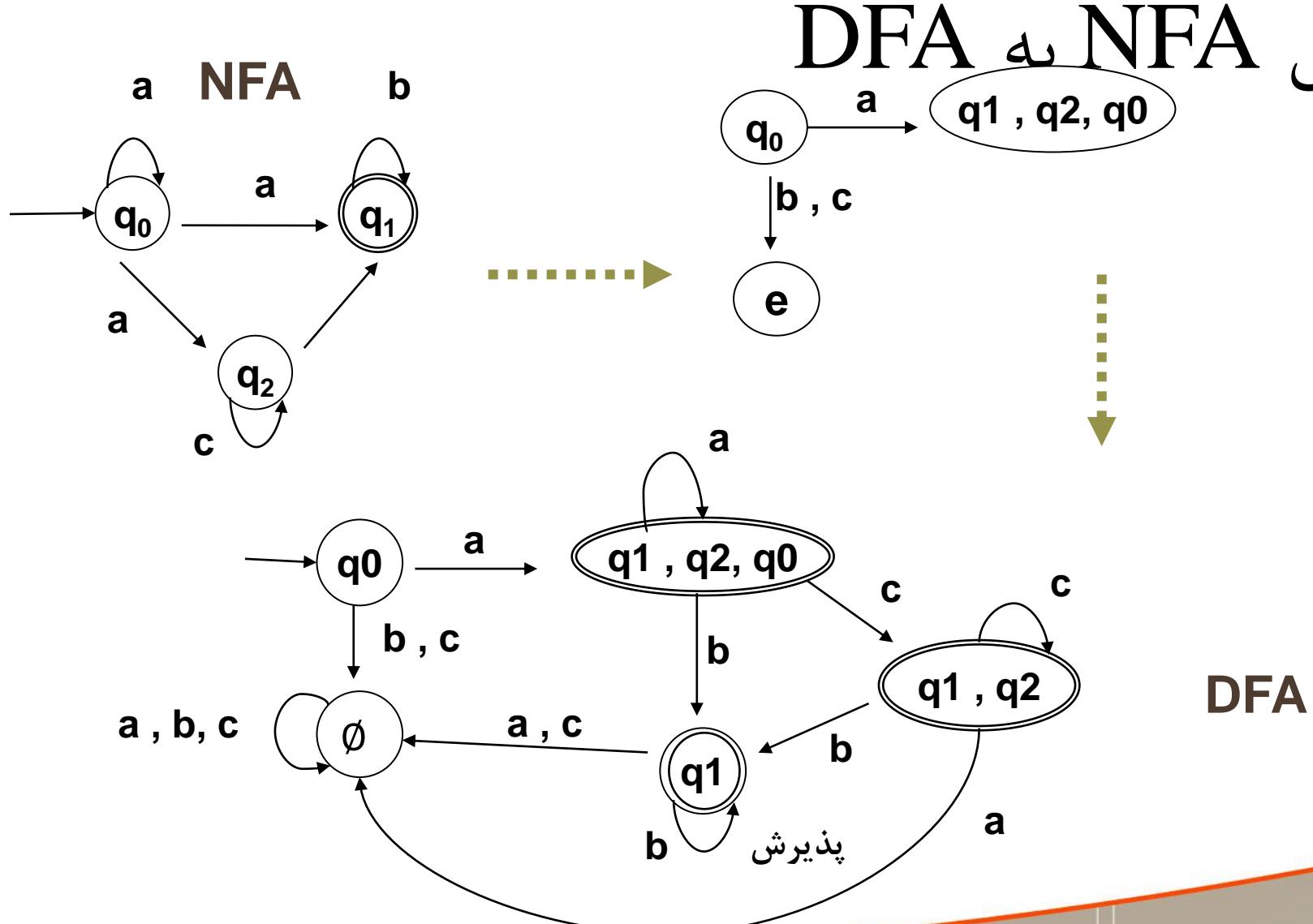

مثال همبستگی لامدا

حالت	a	b	c
q0	{ q1 , q2, q0 }	-	-
q1	-	{q1}	-
q2	-	{q1}	{ q1 , q2}

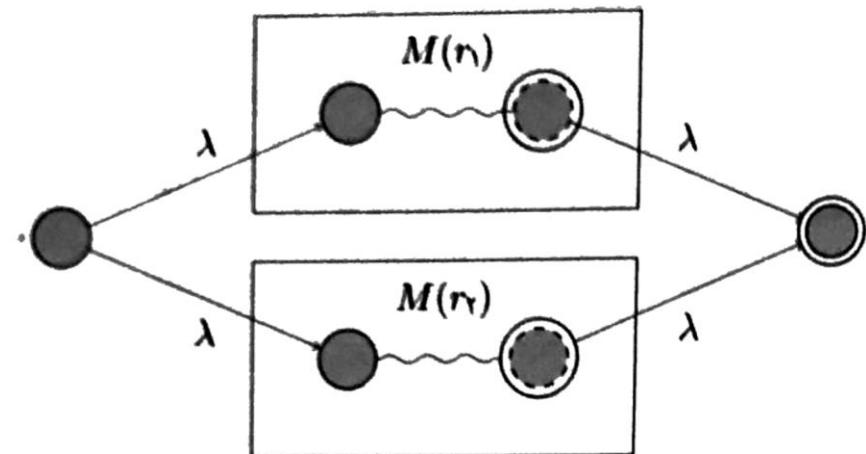

مثال تبدیل

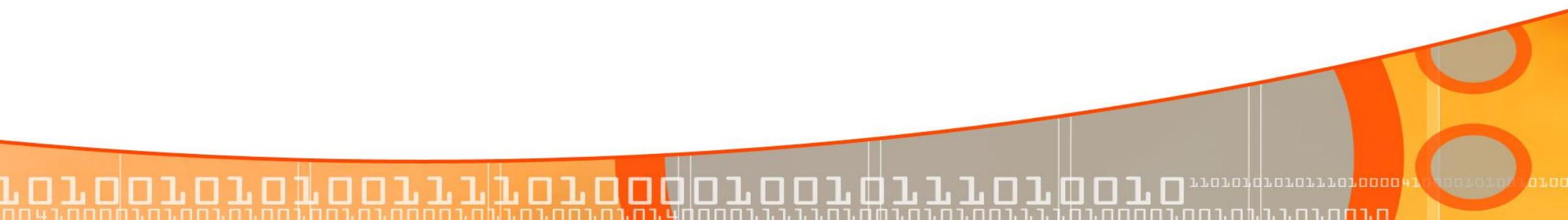

۴-۹-۳ ساخت NFA از عبارات با قاعده

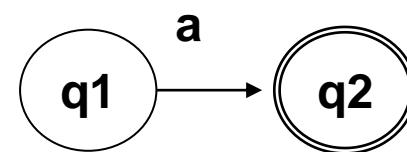
قاعده اول = اجتماع

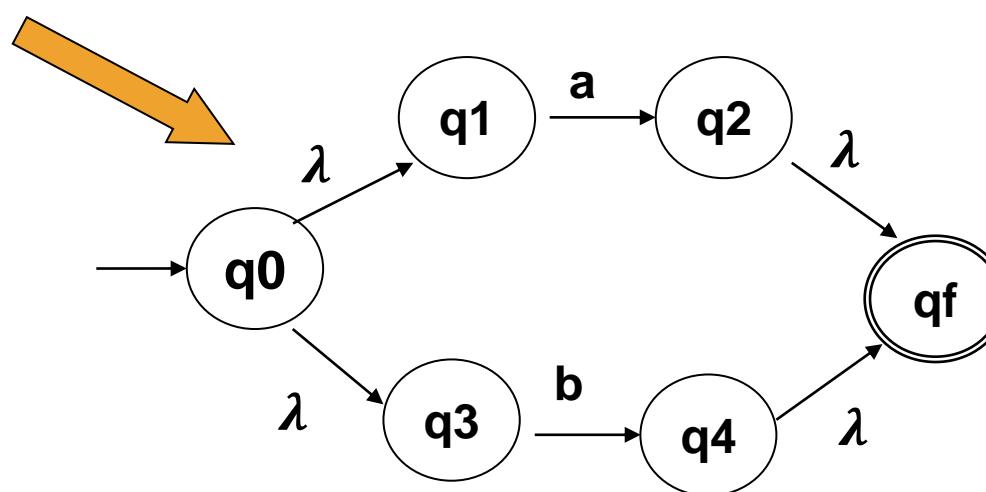
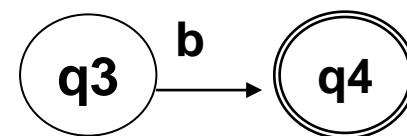
$$L(M_2) \cup L(M_1)$$

مثال اجتماع دو عبارت با قاعده

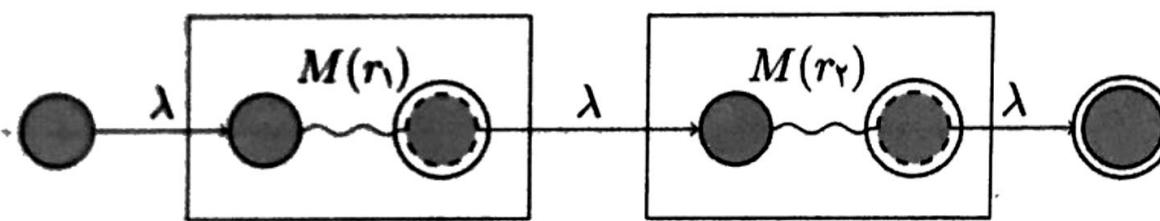

اجتماع دو عبارت a و b

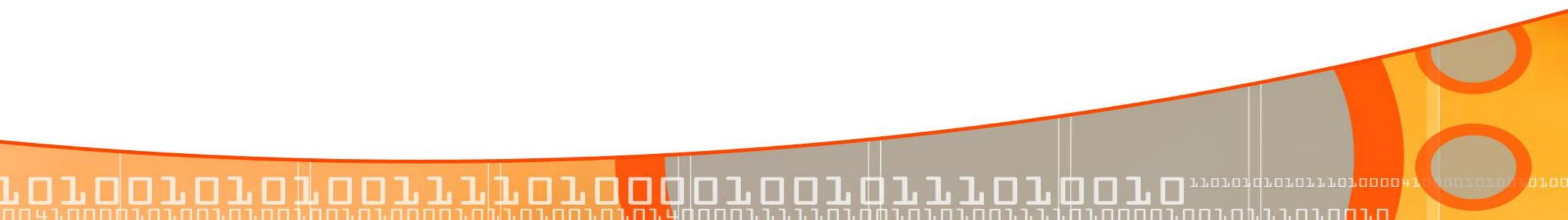

٤-٩-٣ ساخت NFA از عبارات با قاعده

قاعده دوم = الحق

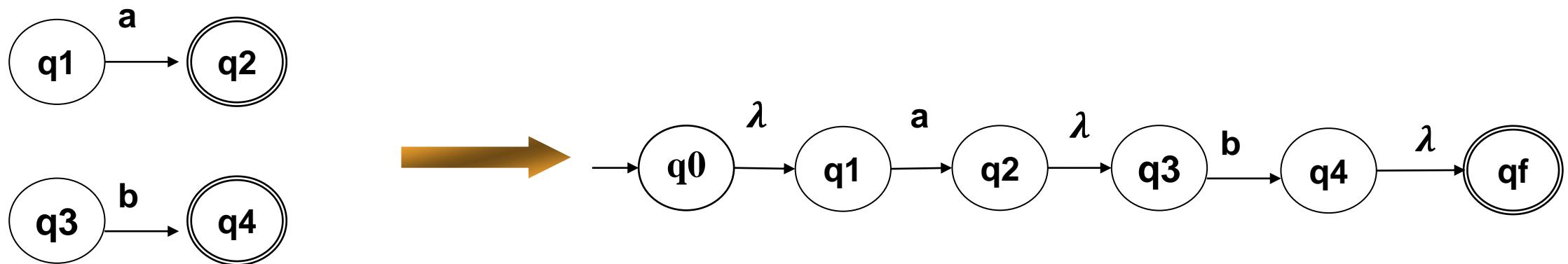

الحق $L(M1) \cdot L(M2)$ یا $L(m1), L(M2)$

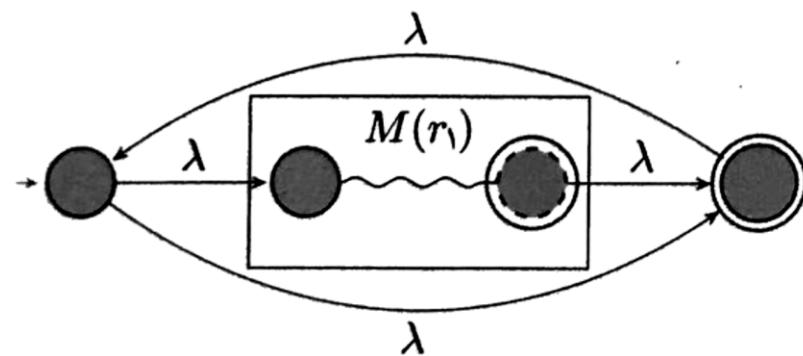
مثال الحق دو عبارت با قاعده

الحق دو عبارت a , b يا ab

۴-۹-۳ ساخت NFA از عبارات با قاعده

قاعده سوم - kelin star

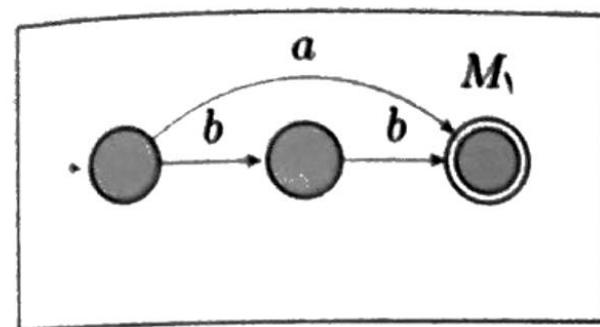

$L(M1)^* \text{ یا } L(M1) \text{ kelin star}$

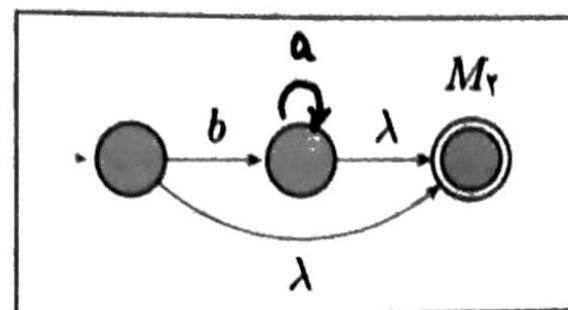
مثال تشكيل NFA از عبارات باقاعده

$$r = (a + bb)^*(ba^* + \lambda)$$

(الف) $L(a + bb)$, M_1 را می پذیرد.
(ب) $L(ba^* + \lambda)$, M_2 را می پذیرد.

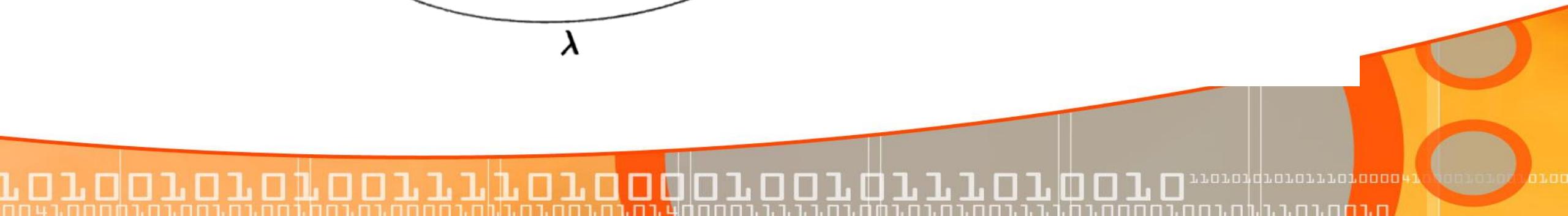
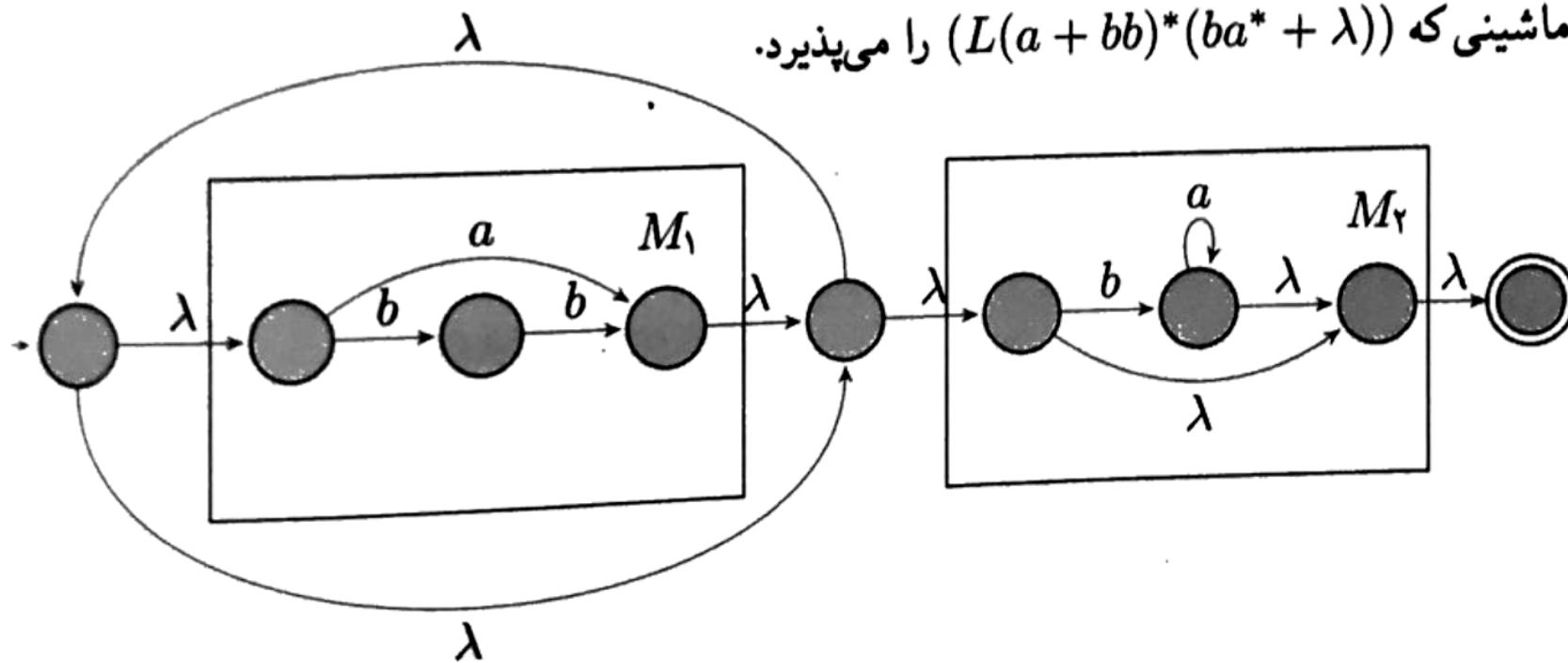
(الف)

(ب)

مثال تشکیل NFA از عبارات باقاعده

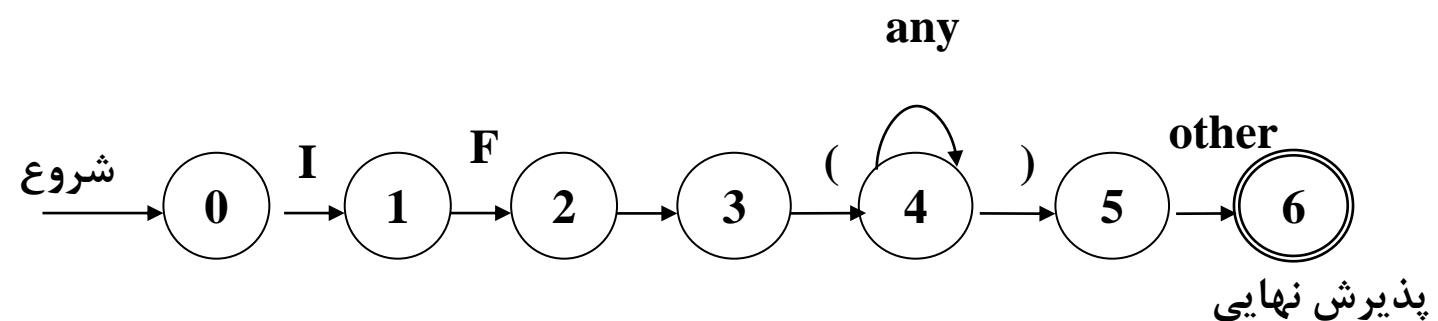
ماشینی که $L(a + bb)^*(ba^* + \lambda)$ را می‌پذیرد.

مثال یک الگو برای تحلیل گر لغوی

با کمک ماشین قطعی IF الگوی تشخیص ساختار

other = حرف یا رقم

پایان فصل ۳

تحلیلگر لغوی

